

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา คอมพิวเตอร์ตามจำนวน 101 โรงเรียน เฉลี่ยตามอัตราส่วนขนาดโรงเรียนแล้วแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 14 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 35 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 52 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนขนาดต่าง ๆ เป็น 14, 35 และ 51 ตามลำดับ รวมทุกขนาดเป็น 100 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 99.01

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ครูผู้สอนกรอก จำนวน 404 คน ช่วงชั้นอนุบาล หรือ เด็กเล็ก 1 คน ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 จำนวน 1 คน ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 1 คน ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 1 คน หรือโรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งหมด 404 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 389 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.27 การหาค่าการใช้ประโยชน์อาคารเรียนจากแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน และแบบสอบถามครูผู้สอน แสดงไว้ในตาราง

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้เก็บข้อมูล จำแนกตามขนาด
ระดับที่เปิดสอน ในปี 2530

ขนาดโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ใหญ่	อนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 6	11	78.57
	ประถมศึกษาปีที่ 1 - 4	3	21.43
กลาง	อนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 6	31	88.57
	ประถมศึกษาปีที่ 1 - 4	4	11.43
เล็ก	อนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 6	45	88.24
	ประถมศึกษาปีที่ 1 - 4	6	11.76

ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และ
ขนาดเล็ก เปิดสอนในระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ
78.57, 88.57 และ 88.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ใช้เก็บข้อมูลที่มีจำนวนนักเรียน
ลดลง จำแนกตามขนาดของโรงเรียนในปีการศึกษา 2530

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียนทั้งหมด	โรงเรียนที่นักเรียนลดลง	ร้อยละ
ใหญ่	14	4	28.57
กลาง	35	15	42.86
เล็ก	52	25	48.06

ตารางที่ 5 จะเห็นว่า จำนวนโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวน
นักเรียนลดลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.02 รองลงมา คือ โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ
42.86 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 28.57

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของห้องในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ กลาง และ เล็ก
จำแนกตามประเภทของห้อง

ประเภทของห้อง	ขนาดโรงเรียน					
	ใหญ่		กลาง		เล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องเรียนประจำชั้น	381	82.24	466	73.73	373	69.98
ห้องวิชาเฉพาะ	12	2.59	32	5.06	13	2.44
ห้องผู้บริหารโรงเรียน	13	2.81	20	3.16	46	4.88
ห้องพักครู	14	3.02	38	6.01	39	7.32
ห้องพยาบาล	10	2.16	24	3.8	25	4.96
ห้องสมุด	14	3.02	37	5.86	41	7.69
ห้องธุรการ	5	1.08	1	0.16	-	-
ห้องสหกรณ์ร้านค้า	2	0.43	3	0.47	1	0.18
ห้องพัสดุ	1	0.22	1	0.16	2	0.38
ห้องโสตทัศนูปกรณ์	1	0.12	2	0.32	-	-
สำนักงานกลุ่ม	1	0.22	-	-	-	-

ตารางที่ 6 แสดงว่า ห้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ใช้เป็นห้องเรียนประจำชั้นมากที่สุด
ในโรงเรียนทุกขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ใช้ห้องเป็นห้องเรียน ร้อยละ 82.29
โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 73.73 และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 69.98 ห้องที่ใช้รองลงมา
ในโรงเรียนขนาดใหญ่คือ ห้องสมุด ร้อยละ 3.02 โรงเรียนขนาดกลางคือห้องพักครู ร้อยละ
6.01 โรงเรียนขนาดเล็กคือ ห้องสมุด ร้อยละ 7.69

ห้องเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษา มีน้อยคือ ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ร้อยละ 0.32 ในโรงเรียนขนาดกลาง ห้องทัศนูปกรณ์ ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องสำหรับสำนักงานกลุ่ม คือ ร้อยละ 0.22 0.12 และ 0.22 ตามลำดับ ในโรงเรียนขนาดใหญ่และห้องสหกรณ์ร้านค้า ร้อยละ 0.18 ในโรงเรียนขนาดเล็ก แสดงว่า จำนวนห้องในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ใช้เป็นที่ห้องเรียนประจำเพื่อจัดการเรียนการสอนสูงสุด

ส่วนห้องวิชาเฉพาะ จัดให้มีในโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 5.06 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 2.59 และ 2.44

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีห้องวิชาเฉพาะ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ใหญ่	6	42.86
กลาง	17	48.57
เล็ก	7	13.46

ตารางที่ 7 แสดงว่า โรงเรียนที่มีการจัดห้องสำหรับวิชาเฉพาะ คือ โรงเรียนขนาดกลางมีโรงเรียนที่จัดห้องนี้ ร้อยละ 48.57 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 42.86 และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 13.46

ตารางที่ 8 ร้อยละของโรงเรียนที่มีการจัดวิชาเฉพาะ จำแนกขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ห้องวิชาเฉพาะ							
	วิทยาศาสตร์	ศิลปศึกษา	พลศึกษา	ดนตรีนาฏศิลป์	จริยศึกษา	ภาษาอังกฤษ	หัตถศึกษา	คหกรรม
ใหญ่	14.29	7.14	14.29	42.86	28.57	7.14	7.14	14.28
กลาง	5.71	14.29	11.43	22.86	40.00	5.71	2.86	14.29
เล็ก	-	1.96	1.96	-	5.88	-	-	-

ตารางที่ 8 แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ จัดห้องวิชาเฉพาะไว้สำหรับสอนดนตรี นาฏศิลป์มากกว่าวิชาอื่น คือ ร้อยละ 42.86 รองลงมาคือ ห้องจริยศึกษา ร้อยละ 28.57 ห้องที่มีการจัดน้อย คือ ห้องศิลปศึกษา ห้องภาษาอังกฤษ และห้องหัตถศึกษา คือ ร้อยละ 7.14

โรงเรียนขนาดกลาง มีห้องวิชาเฉพาะไว้สำหรับสอนวิชาจริยศึกษามากกว่าวิชาอื่น คือร้อยละ 40 รองลงมาคือ ห้องดนตรีนาฏศิลป์ ร้อยละ 22.86 และห้องศิลปศึกษา, คหกรรม ร้อยละ 14.29 โรงเรียนขนาดเล็ก มีห้องวิชาเฉพาะ 3 ห้องคือ ห้องจริยศึกษา ร้อยละ 5.88 ห้องศิลปศึกษา และห้องพลศึกษา ร้อยละ 1.96

ตารางที่ 9 ร้อยละของโรงเรียนที่ให้นักเรียนเข้าเรียนในห้องวิชาเฉพาะ

ระดับชั้น	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
อนุบาลหรือเด็กเล็ก	3.57	1.49	1.51
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	7.14	6.72	1.51
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	5.36	5.72	1.51
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	12.50	6.72	3.52
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	12.50	8.96	4.52
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	12.50	14.18	5.53
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	12.50	14.18	5.53

ตารางที่ 9 แสดงว่า โรงเรียนอนุบาลทุกระดับ ได้ใช้ห้องวิชาเฉพาะน้อย เมื่อเทียบกับระดับอื่น ๆ สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ใช้ห้องวิชาเฉพาะมากกว่าระดับอื่น คือร้อยละ 12.50 ในโรงเรียนขนาดกลาง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ใช้ห้องวิชาเฉพาะมากกว่าระดับอื่น คือร้อยละ 14.18 เช่นเดียวกับในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ใช้ห้องวิชาเฉพาะร้อยละ 5.53 มากกว่าระดับอื่น สำหรับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ใช้ห้องวิชาเฉพาะเพียงร้อยละ 1.51

ตารางที่ 10 ร้อยละของโรงเรียนที่มีปัญหาการใช้พื้นที่ห้องวิชาเฉพาะจัดสื่อการเรียนการสอน
และปัญหาการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน

ขนาดโรงเรียน	ปัญหาการใช้ พ.ท.ห้องวิชาเฉพาะจัดสื่อ		ปัญหาการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
ใหญ่	28.57	28.57	21.43	78.57
กลาง	11.43	31.43	37.14	62.86
เล็ก	13.73	29.41	29.41	70.59

ตารางที่ 10 แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ห้องวิชาเฉพาะจัดสื่อการเรียนการสอนเท่ากัน คือร้อยละ 28.57 แต่โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีโรงเรียนที่ไม่มีปัญหามากกว่า คือ ร้อยละ 31.43 และ 29.41 ตามลำดับ

สำหรับปัญหาการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีโรงเรียนที่ไม่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนที่มีปัญหา คือ ร้อยละ 78.57 62.86 และ 70.59 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ร้อยละของโรงเรียนที่มีอัตราการใช้ห้องเรียน จำแนกตามชั้นเรียนและขนาดโรงเรียน

ระดับชั้น	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
อนุบาล 1 (เด็กเล็ก)	86.60	85.50	74.90
อนุบาล 2	99.20	97.50	77.33
ประถมศึกษาปีที่ 1	111.00	116.62	83.75
ประถมศึกษาปีที่ 2	108.66	108.56	89.70
ประถมศึกษาปีที่ 3	100.81	105.21	91.71
ประถมศึกษาปีที่ 4	112.13	109.16	88.81
ประถมศึกษาปีที่ 5	74.56	91.26	89.37
ประถมศึกษาปีที่ 6	99.51	100.00	85.11

ตารางที่ 11 แสดงว่า ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นั้น อัตราการใช้ห้องเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาทุกขนาด มีการใช้ห้องเรียนในระดับอนุบาล 1 ไม่คุ้มค่าตามเกณฑ์การใช้ห้องเรียนที่กำหนดไว้ร้อยละ 90 คือ มีการใช้ห้องร้อยละ 86.60, 85.50 และ 74.90 ตามลำดับ นอกจากนั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก ยังใช้ห้องเรียนในระดับอนุบาล 2 เพียงร้อยละ 77.33 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 88.81 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 89.37 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 85.11 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีห้องเรียนที่ใช้ไม่คุ้มค่า คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้เพียงร้อยละ 74.56

ตารางที่ 12 ร้อยละของโรงเรียนที่มีการจัดห้องวิชาเฉพาะ จำแนกตามขนาดโรงเรียน
และการใช้ห้องวิชาเฉพาะ

ห้องวิชาเฉพาะ	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
วิทยาศาสตร์	14.00	16.00	-
ศิลปศึกษา	64.00	18.93	-
พลศึกษา	30.00	30.67	8.00
ดนตรี-นาฏศิลป์	24.00	15.33	28.00
จริยศึกษา	7.67	36.48	58.22
ภาษาอังกฤษ	40.00	43.33	40.00
หัตถศึกษา	80.00	80.00	-
คหกรรม	40.00	36.80	-

จากตารางที่ 12 แสดงว่า การใช้ห้องวิชาเฉพาะทุกห้องมีอัตราการใช้ห้องต่ำกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 75) แสดงถึง การใช้ห้องวิชาเฉพาะที่ไม่คุ้มค่า ยกเว้น ห้องหัตถศึกษา มีอัตราการใช้ร้อยละ 80 ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ในโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นตัวอย่างประชากร ไม่มีห้องวิชาเฉพาะครบทุกรายการ มีการใช้ห้องวิชาเฉพาะเพียง 4 ห้อง คือ ห้องพลศึกษา ห้องดนตรี-นาฏศิลป์ ห้องจริยศึกษา และห้องภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะห้องจริยศึกษา มีอัตราการใช้ถึงร้อยละ 58.22 เป็นอัตราการใช้ห้องวิชาเฉพาะที่สูงสุดของโรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 13 ร้อยละของโรงเรียนที่ต้องการใช้พื้นที่ห้องเรียนต่อนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนและชั้นเรียน

ระดับชั้น	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
อนุบาล 1 (เด็กเล็ก)	80.31	52.86	56.16
อนุบาล 2	85.92	113.89	64.38
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	95.93	107.57	62.03
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	93.96	114.43	60.06
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	83.16	131.94	64.32
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	86.20	133.54	74.26
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	91.87	128.90	66.98
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	104.91	126.43	72.59

ตารางที่ 13 แสดงว่า โรงเรียนขนาดกลาง มีอัตราการใช้พื้นที่ห้องเรียนต่อนักเรียนอย่างคุ้มค่า เกือบทุกระดับชั้น คือ สูงกว่าร้อยละ 100 รวมถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ยังมีอัตราการใช้พื้นที่ห้องเรียนไม่คุ้มค่าทุกระดับชั้น

ตารางที่ 14 ร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความต้องการงบประมาณเกี่ยวกับอาคารเรียน

ความต้องการงบประมาณ	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
ซ่อมแซมอาคาร	42.86	48.57	45.10
ปรับปรุงอาคาร	-	2.86	-
สร้างอาคารหลังใหม่	57.14	48.57	54.90

ตารางที่ 14 แสดงว่า ผู้บริหารมีความต้องการที่จะได้งบประมาณเพื่อสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ ถึงร้อยละ 57.14, 48.57 และ 54.90 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามลำดับ และต้องการงบประมาณซ่อมแซมอาคารเรียนเป็นอันดับรองลงมา ร้อยละ 42.86, 48.57 และ 45.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ร้อยละของโรงเรียน ให้ประชาชนหรือหน่วยงานใช้อาคารเรียน จำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียนและลักษณะการใช้อาคารเรียน

การบริการประชาชน	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
เปิดโอกาสให้ประชาชนใช้อาคารเรียน	92.86	91.43	88.24
เปิดสอนวิชาชีพแก่ประชาชน	21.43	17.14	21.57
สังสรรค์ศิษย์เก่า	28.57	25.71	21.57
ให้ทางราชการประชุมอบรม	92.86	65.71	54.90
ประชาชนใช้ห้องสมุด	14.29	45.71	25.49
แพทย์ตรวจรักษาประชาชน	21.43	42.86	43.14
จัดการศึกษาผู้ใหญ่	14.29	17.14	5.88

ตารางที่ 15 แสดงว่า นอกจากอาคารเรียนโดยเฉพาะห้องเรียนจะมีประโยชน์
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ยังจัดให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนอีกด้วย โดยให้
ประชาชนใช้ห้องเรียน ร้อยละ 92.86 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 91.43 ในโรงเรียน
ขนาดกลาง และร้อยละ 88.24 ในโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนั้นยังให้หน่วยงานทางราชการ
ประชุมอบรม ร้อยละ 92.86, 65.71 และ 54.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 ร้อยละของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพและลักษณะการสอน

สถานภาพและลักษณะการสอนของครู	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
สถานภาพ			
ครูประจำชั้น-สอนประจำชั้น	57.14	49.25	66.21
ครูประจำชั้น-สอนวิชาเฉพาะ	35.71	41.04	34.67
ครูพิเศษ-สอนวิชาเฉพาะ	12.50	12.69	5.03
ลักษณะการสอน			
สอนห้องเรียนประจำชั้น	94.64	93.28	98.99
สอนห้องเรียนวิชาเฉพาะ	5.36	7.46	1.01

ตารางที่ 16 แสดงว่า สถานภาพทางการสอนของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนมากเป็นทั้งครูประจำชั้น คือ ร้อยละ 57.14 และ 62.81 ตามลำดับ

ลักษณะการสอนครูส่วนใหญ่จะสอนประจำในห้องเรียน ในโรงเรียนทุกขนาด คิดเป็นร้อยละ 94.64, 93.28 และ 98.99 ตามลำดับ ส่วนการใช้ห้องเรียนวิชาเฉพาะนั้นยังใช้น้อย โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กมีการใช้เพียงร้อยละ 1.01

ตารางที่ 17 ร้อยละของห้องเรียนที่มีการจัดห้อง เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน จำแนกตาม
ลักษณะของการจัดและขนาดของโรงเรียน

ลักษณะการจัดห้องเรียน	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
มุมประสบการณ์	83.93	98.50	95.47
ป้ายนิเทศ	91.07	97.01	93.47
ใช้และที่เก็บสื่อการเรียน			
การสอน	96.79	74.63	55.28
ตกแต่งฝาผนัง	96.43	100.00	95.48
จัดและเปลี่ยนแปลงที่นั่ง			
นักเรียน	89.29	68.66	61.81
มุมหนังสือ	76.79	81.34	71.86
ที่วางหรือแสดงผลงานนักเรียน	82.14	91.04	87.44

ตารางที่ 17 แสดงว่า การจัดห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีการจัดมุมประสบการณ์ ร้อยละ 98.50 สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจัดคิดเป็นร้อยละ 95.47 และโรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 83.93 การมีและจัดป้ายนิเทศในโรงเรียนขนาดกลางมีร้อยละ 97.01 โรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 93.47 โรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 91.07 การจัดมุมหนังสือในโรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 81.34 โรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 76.79 และโรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 71.86 การตกแต่งฝาผนังในโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 100 โรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 96.43 และโรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 95.48 เป็นต้น

ในโรงเรียนขนาดใหญ่ลักษณะที่จัดมาก คือ จัดที่ใช้ที่เก็บสื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 96.79 และตกแต่งฝาผนังร้อยละ 96.43 สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง มีการตกแต่งฝาผนังถึงร้อยละ 100 รองลงมาคือ การจัดมุมประสบการณ์ ร้อยละ 98.50 ในโรงเรียนขนาดเล็กมีการจัดมุมประสบการณ์และตกแต่งฝาผนังมากที่สุดใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 95.47 และ 95.48 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ร้อยละของห้องเรียนที่จัดมุมประสบการณ์ จำแนกตามลักษณะและขนาดของโรงเรียน

ลักษณะการจัด	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
แบ่งเป็นสัดส่วนมุม/ด้านละกลุ่ม	75.00	76.87	82.41
ไม่แบ่งกลุ่ม จัดตามความสวยงาม	10.71	17.16	12.56
จัดเพียงกลุ่มประสบการณ์เดียว (ห้องวิชาเฉพาะ)	5.36	3.73	0.50

ตารางที่ 18 แสดงว่า การจัดมุมประสบการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาด จัดแบ่งเป็นสัดส่วนมุมหรือด้านละกลุ่มประสบการณ์ คิดเป็นค่าร้อยละมากที่สุด โรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 75.00 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 76.87 และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 82.41 และเนื่องจากเป็นห้องวิชาเฉพาะ จัดเพียงกลุ่มประสบการณ์เดียวนั้นมีร้อยละต่ำสุดคือ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 5.36 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 3.73 และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 0.50

ตารางที่ 19 ร้อยละของห้องเรียนที่ใช้พื้นที่ในการจัดมุมประสบการณ์ จำแนกตามกลุ่มวิชา และการใช้พื้นที่และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มวิชา	อันดับที่ใช้พื้นที่	ขนาดโรงเรียน		
		ใหญ่	กลาง	เล็ก
ทักษะ (ภาษาไทย)	1	44.64	47.76	41.71
ทักษะ (คณิตศาสตร์)	2	26.79	38.06	29.75
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	3	28.57	41.79	32.66
สร้างเสริมลักษณะนิสัย	4	41.07	40.30	36.18
การงานและพื้นฐานอาชีพ	5	33.93	44.03	35.68
ภาษาอังกฤษ	6	17.86	11.94	14.07

ตารางที่ 19 แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.64 ใช้พื้นที่ห้องเรียนจัดมุมวิชาทักษะ (ภาษาไทย) มากที่สุดเป็นอันดับ 1 และ ใช้พื้นที่ห้องเรียนจัดมุมภาษาอังกฤษ เป็นอันดับ 6

โรงเรียนขนาดกลาง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.76 ใช้พื้นที่ห้องเรียนจัดมุมวิชาทักษะ (ภาษาไทย) เป็นอันดับ 1 และใช้พื้นที่ห้องเรียนจัดมุมภาษาอังกฤษเป็นอันดับ 6

โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.71 ใช้พื้นที่ห้องเรียนจัดมุมวิชาทักษะ (ภาษาไทย) เป็นอันดับ 1 และใช้พื้นที่ห้องเรียนจัดมุมภาษาอังกฤษเป็นอันดับ 6

ตารางที่ 20 ร้อยละของห้องเรียนที่จัดมุมประสบการณ์วิชาต่าง ๆ จำแนกตามปัญหา วิธีการ
เปลี่ยนแปลงและขนาดโรงเรียน

การเปลี่ยนแปลงมุมประสบการณ์	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
ปัญหาในการเปลี่ยนแปลง			
มี	51.79	46.67	52.76
ไม่มี	39.21	57.73	47.24
วิธีการเปลี่ยนแปลง			
เปลี่ยนแปลงภาคเรียนละครั้ง	14.29	32.84	27.14
เปลี่ยนทุกบทเรียน	76.79	58.96	58.79
อื่น ๆ			
ไม่เปลี่ยนแปลงแต่คิดอุปกรณ์เพิ่มขึ้น ตามบทเรียน	-	6.72	9.55

ตารางที่ 20 แสดงว่า โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีปัญหาการเปลี่ยนแปลงมุม
ประสบการณ์มากที่สุด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 52.76 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่
ร้อยละ 51.79 และในการเปลี่ยนแปลงมุมประสบการณ์นั้น โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาด
กลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีการเปลี่ยนแปลงทุกบทเรียน มีค่าร้อยละสูงสุด คือ ร้อยละ
76.79, 58.96 และ 58.79 ตามลำดับ รองลงมาคือ เปลี่ยนภาคเรียนละครั้ง ร้อยละ 14.29
32.84 และ 27.14 ตามลำดับ และต่ำสุด คือ ไม่มีการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามบทเรียน และ
โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีวิธีการจัดคือ ไม่เปลี่ยนแปลงแต่คิดอุปกรณ์เพิ่มขึ้นตามบทเรียน
คิดเป็นร้อยละ 6.72, 9.55 ตามลำดับ

ตารางที่ 21 ร้อยละของห้องเรียนที่ใช้สถานที่ในห้องเรียนจัดป้ายนิเทศ จำแนกตามลักษณะการจัดและขนาดของโรงเรียน

ลักษณะการจัดป้ายนิเทศ	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
จัดบนฝาผนัง	12.50	17.16	16.58
จัดบนกระดานป้ายนิเทศติดฝาผนัง	83.93	77.61	66.83
จัดบนกระดานป้ายนิเทศเคลื่อนที่ได้	10.71	9.70	5.03
จัดบนที่ว่างข้างกระดานดำ	52.14	27.61	30.65

ตารางที่ 21 แสดงว่า โรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาดมีการจัดกระดานป้ายนิเทศติดฝาผนังมากที่สุด ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 83.93 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 77.61 และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 66.83 รองลงมาคือ จัดบนที่ว่างข้างกระดานดำ จัดบนฝาผนัง และจัดบนกระดานป้ายนิเทศเคลื่อนที่ได้ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ร้อยละของห้องเรียนที่มีการใช้และเก็บสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามวิธีการใช้และเก็บของครูและขนาดของโรงเรียน

รายการ	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
มีที่เก็บสื่อฯ ในห้องเรียน	75.00	68.66	47.74
วิธีใช้และเก็บสื่อการเรียนการสอนของครู			
ใช้สอน 1 - 3 วัน แล้วเก็บเป็น			
กลุ่มประสบการณ์ในห้องเรียน	58.93	41.79	28.14
ใช้แล้วเก็บรวมกันทุกกลุ่มประสบการณ์			
ในห้องเรียน	26.79	29.85	25.13
ใช้สอนแล้วคิดตลอดไป	5.36	18.16	32.16
ใช้แล้วเก็บรวมในห้องสื่อฯ ของ			
โรงเรียน	5.36	14.93	14.07

จากตารางที่ 22 แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีที่เก็บสื่อการเรียนการสอนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก คือ มีที่เก็บร้อยละ 75.00 และ 68.66 ตามลำดับ ส่วนขนาดเล็กมีเพียง ร้อยละ 47.74

สำหรับการใช้และเก็บสื่อการเรียนการสอนนั้น เมื่อใช้สอน 1 - 3 วันแล้ว เก็บแยกเป็นกลุ่มประสบการณ์ภายในห้องเรียน มีค่าร้อยละสูงกว่าทุกวิธี คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 58.93 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 41.79 และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 28.14 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการใช้และคิดให้ตลอดไป เป็นอันดับรองลงมา ร้อยละ 32.16

ตารางที่ 23 ร้อยละของห้องเรียนที่มีการจัดฝ่าผนังห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน
จำแนกตามลักษณะการจัดและขนาดของโรงเรียน

ลักษณะการใช้	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
ปล่อยให้ว่างไว้	3.57	-	3.02
จัดทำป้ายข่าวและวันสำคัญ	58.93	62.69	99.16
ทำป้ายแสดงผลงานนักเรียน	76.79	73.13	67.84
แขวน คัด วาง สื่อการสอน	69.64	64.93	65.33
ตกแต่งให้สวยงาม	44.64	57.46	51.26

ตารางที่ 23 แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางใช้ฝ่าผนังห้องเรียนติดแสดงผลงานนักเรียน ร้อยละ 76.79 และ 73.13 ตามลำดับ รองลงมาคือ ใช้ฝ่าผนังแขวน คัด และวางสื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 69.64, 64.93 ตามลำดับ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้ฝ่าผนังห้องเรียนจัดทำป้ายข่าวและวันสำคัญมากที่สุด ร้อยละ 99.16 รองลงมาคือ ใช้เป็นที่แสดงผลงานนักเรียน ร้อยละ 65.33

ตารางที่ 24 ร้อยละของห้องเรียน จำแนกตามปัญหาการใช้พื้นที่ห้องเรียนจัดและ เปลี่ยนแปลง ที่นั่งนักเรียนและขนาดของโรงเรียน

ปัญหาการใช้พื้นที่และการเปลี่ยนแปลงที่นั่ง	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
ปัญหาการใช้พื้นที่จัดที่นั่งนักเรียน			
มี	58.93	36.57	26.63
ไม่มี	41.07	63.45	73.37
วิธีการจัดและ เปลี่ยนแปลงที่นั่ง			
แถวตอน	5.36	7.46	12.06
นั่ง เป็นกลุ่ม	23.21	27.61	31.66
เครื่องวงกลม	-	0.75	0.50
เปลี่ยนแปลงตามกิจกรรม	71.43	64.18	55.78

ตารางที่ 24 แสดงว่า การใช้พื้นที่จัดและเปลี่ยนแปลงที่นั่งนักเรียนในห้องเรียน โรงเรียนที่มีปัญหามากคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 58.93 โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหา รองลงมาคือร้อยละ 63.45, 73.37 ตามลำดับ วิธีการจัดและเปลี่ยนแปลงที่นั่งในโรงเรียนทุกขนาด ตั้งแต่โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดเล็ก จัดเปลี่ยนแปลงตามกิจกรรมในบทเรียนมากที่สุด ถึงร้อยละ 71.43, 64.18 และ 55.78 ตามลำดับ รองลงมาคือ นั่งเป็นกลุ่มร้อยละ 23.21, 27.61 และ 31.66 ตามลำดับ

ตารางที่ 25 ร้อยละของห้องเรียนที่มีการใช้พื้นที่ห้องเรียนจัดมุมหนังสือ และที่นั่งอ่านสำหรับนักเรียน จำแนกตามลักษณะการจัด และขนาดของโรงเรียน

ลักษณะการจัด	ร้อยละตามขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
การจัดมุมหนังสือ			
มีชั้นวางหนังสือโดยเฉพาะ	48.21	35.07	27.63
ใช้โต๊ะเรียนวางหนังสือ	23.21	32.08	28.64
ตั้งชั้นวางหนังสือติดฝาผนัง	10.71	10.44	15.07
ทำกระบะเบ้าหนังสือ กล่องติดฝาผนัง	5.35	3.75	3.01
ไม่ได้จัดมุมหนังสือ (เพราะไม่มีที่ว่าง)	-	1.49	1.00
ไม่ได้จัดมุมหนังสือ มีห้องสมุด ร.ร.			
อยู่แล้ว	16.07	18.65	24.62
การจัดที่นั่งอ่านหนังสือ			
จัดโต๊ะ-เก้าอี้สำหรับนั่งอ่าน	10.71	18.65	10.05
ปูเสื่อให้นักเรียนนั่ง-นอนอ่าน	42.85	23.88	17.08
นั่งอ่านที่ไหนก็ได้ในห้องเรียน	30.35	23.15	4.52
นั่งอ่านในห้องสมุดโรงเรียน	16.07	18.65	24.62

ตารางที่ 25 แสดงว่า ส่วนมากโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีชั้นวางหนังสือโดยเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 48.21, 35.07 ตามลำดับ โรงเรียนขนาดเล็กใช้โต๊ะเรียนวางหนังสือ ร้อยละ 28.64

สำหรับที่นั่งอ่านหนังสือนั้น โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ใช้เสื่อปูตามมุมหนังสือให้นักเรียนนั่งหรือนอนอ่านตามอัธยาศัย มากที่สุดร้อยละ 42.85, 23.88 และ 17.08 ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนจะนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุดร้อยละ 24.62

ตารางที่ 26 ร้อยละของห้องเรียนที่มีจัดแสดงผลงานนักเรียน จำแนกตามวิธีการวัดและขนาดโรงเรียน

วิธีการจัดแสดงผลงาน	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
เลือกเฉพาะผลงานดีเด่นจัดที่มุมแสดงผลงาน	60.71	55.97	47.73
เก็บผลงานทุกคนแสดงที่มุมผลงาน	28.57	37.31	41.20
คืนผลงานนักเรียนหมด จึงไม่ได้จัดมุมแสดงผลงาน	10.71	6.71	10.05

ตารางที่ 26 แสดงว่า ห้องเรียนในโรงเรียนทุกขนาดจะเลือกเฉพาะผลงานดีเด่นของนักเรียนมาแสดง ร้อยละ 60.71, 55.97 และ 47.73 ตามลำดับ สิ่งที่โรงเรียนทุกขนาดทำน้อยที่สุดคือ คืนผลงานให้นักเรียนหมด จึงไม่มีการแสดงผลงานของนักเรียน

ตารางที่ 27 ร้อยละของห้องเรียนที่จัดการสอนซ่อมเสริม จำแนกตามโอกาสในการจัดและวิธีการจัด และขนาดโรงเรียน

การจัดสอนซ่อมเสริม	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
โอกาสในการสอนซ่อมเสริม			
เคย	91.07	86.57	81.91
ไม่เคย	8.92	13.43	18.09
วิธีการสอนซ่อมเสริม			
สอนทุกวัน	48.21	42.54	33.17
สอนสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง	17.86	29.10	34.17
สอนภาคเรียนละครั้ง	8.93	2.99	4.52
สอนแล้วแต่ความเหมาะสม	16.07	16.40	10.05

ตารางที่ 27 แสดงว่า โรงเรียนประถมศึกษา มีการใช้ห้องเรียนสอนซ่อมเสริมกันมากดังนี้ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 91.07 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 86.57 โรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 81.91 ทำการสอนซ่อมเสริมทุกวันนอกเวลาเรียน ร้อยละ 48.21, 42.54 และ 33.17 ตามขนาดโรงเรียนตามลำดับ อันดับรองลงมาคือ สอนสัปดาห์ละ 1 - 3 ครั้ง ร้อยละ 17.86, 29.10 และ 34.17 ตามลำดับ

ตารางที่ 28 ร้อยละของห้องเรียนที่มีการจัดนิทรรศการ จำแนกตามวิธีการจัดและขนาดโรงเรียน

	ร้อยละตามขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
จัดวันสำคัญบนป้ายนิเทศ	69.64	63.43	50.75
จัดนิทรรศการแสดงความรู้และผลงานนักเรียน			
ในห้องเรียนภาคเรียนละครั้ง	7.14	13.43	13.57
จัดนิทรรศการแสดงความรู้และผลงานนักเรียน			
ในห้องเรียนปีละครั้ง	12.50	8.96	12.56
จัดนิทรรศการแสดงความรู้และผลงานนักเรียน			
ทั้งโรงเรียนปีละครั้ง	30.36	25.37	34.67
	30.36	25.37	34.67

ตารางที่ 28 แสดงว่า การจัดนิทรรศการในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนทุกขนาด ส่วนมากจัดป้ายนิเทศแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จัดคิดเป็นร้อยละ 69.64 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 63.43 โรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 50.75 และมีโรงเรียนที่ไม่เคยจัดนิทรรศการเลยในโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 30.36, 25.37 และ 34.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 29 ร้อยละของครูผู้สอนที่ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนนิเทศการจัดและใช้พื้นที่ห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ความคิดของครูผู้สอน	
	ต้องการ	ไม่ต้องการ
ใหญ่	89.29	10.71
กลาง	78.36	21.64
เล็ก	78.89	21.11

ตารางที่ 29 แสดงว่า ครูผู้สอนต้องการความช่วยเหลือจากผู้บริหารในการนิเทศการจัดและใช้ห้องเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 89.29 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 78.36 และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 78.89 และมีครูที่ไม่ต้องการการนิเทศในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ตามลำดับ ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 10.71 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 21.64 และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 21.11

ตารางที่ 30 ร้อยละของข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

รายการ	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
ปัญหาการจัดห้องเรียน			
จำนวนห้องเรียนมีเพียงพอกับจำนวนชั้นเรียน	85.71	100	92.31
จำนวนห้องไม่เพียงพอกับจำนวนชั้นเรียน	14.29	-	7.69
มีจำนวนห้องเพียงพอแต่คับแคบ	-	17.65	19.23
โต๊ะ-เก้าอี้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	100	100	100
ป้ายนิเทศมีเพียงพอทุกห้องเรียน	42.86	17.65	7.69
ตู้เอกสารมีเพียงพอกับจำนวนห้องเรียน	71.43	41.18	42.31
แนวการจัดและใช้ห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน			
จัดห้องวิชาเฉพาะ	85.71	47.06	34.62
จัดห้องประจำชั้น	-	52.94	57.69
การใช้ห้องเรียนที่คุ้มค่า			
ใช้ห้องทุกห้องเต็มวันเวลาราชการ	100	64.71	73.08
ใช้ห้องเรียนและดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่น ๆ			
ได้	100	74.12	80.77
ใช้จัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดี	85.71	88.24	65.38
ใช้พื้นที่ทุกส่วนในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์	100	94.12	76.92
ความร่วมมือของประชาชน			
ให้ความร่วมมือดีทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์	85.71	88.24	73.08
ให้ความร่วมมือเป็นครั้งคราว	14.29	-	11.54

ตารางที่ 30 (ต่อ)

รายการ	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
ไม่คอยให้ความร่วมมือ	-	11.76	7.69
ไม่ให้ความร่วมมือ	-	-	-
รูปแบบอาคารเรียน ห้องเรียน			
แข็งแรง ทนทาน	100	94.12	100
สวยงาม	-	88.24	46.15
ปลอดภัย อากาศถ่ายเทได้ดี	100	100	100
รูปทรงทันสมัย	28.57	11.76	13.87
รูปแบบอย่างไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับการจัด	100	100	100

จากตารางที่ 30 แสดงว่า โรงเรียนทุกขนาดไม่มีปัญหาในการจัดห้องเรียน เพราะมีจำนวนห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนชั้นเรียน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ร้อยละ 85.71, 100 และ 98.31 ตามลำดับ แต่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอ แต่คับแคบร้อยละ 17.65 และ 19.23 ตามลำดับ และโรงเรียนทุกขนาดมีจำนวนโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ร้อยละ 100

แนวทางที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องการให้จัดห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ จัดห้องวิชาเฉพาะ ร้อยละ 85.71 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความต้องการให้จัดห้องประจำชั้น มากกว่าห้องวิชาเฉพาะ คือ ร้อยละ 52.94 และ 57.69 ตามลำดับ

แนวการจัดใช้ห้องเรียนให้คุ้มค่านั้น โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารคิดว่าควรใช้ห้องเรียนให้เต็มวันเวลาราชการ และตัดแปลงห้องเรียนให้ใช้ประโยชน์อื่น ๆ รวมทั้งใช้พื้นที่ทุกส่วนในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์ถึงร้อยละ 100 สำหรับในโรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารโรงเรียนคิดว่าควรใช้พื้นที่ทุกส่วนให้คุ้มค่า ร้อยละ 94.12 ใช้ห้องเรียนจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลร้อยละ 88.24 และในโรงเรียนขนาดเล็กผู้บริหารโรงเรียน คิดว่าต้องการให้ใช้ห้องและตัดแปลงใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้ ร้อยละ 80.77 และ ใช้พื้นที่ทุกส่วนในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์ร้อยละ 76.92

ในด้านความร่วมมือของประชาชน ผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดได้รับความร่วมมือทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์ถึงร้อยละ 85.71, 88.24 และ 73.08 ตามลำดับ

เรื่องรูปแบบอาคารเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องการได้อาคารที่มีความปลอดภัยโปร่ง อากาศถ่ายเทได้ดีถึงร้อยละ 100 และรูปแบบอาคารอย่างไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับการจัด ร้อยละ 100 ในโรงเรียนทุกขนาด

ตารางที่ 31 ร้อยละของข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา

รายการ	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
การจัดมุมประสบการณ์			
ครูประจำชั้น เป็นผู้จัด	71.43	58.82	80.77
ไม่มีโอกาสจัดมุมฯ เพราะสอนเวียน			
ประจำวิชา	14.29	11.76	11.54
ห้องคับแคบยากแก่การจัด	44.44	29.41	3.81
การจัดและเปลี่ยนแปลงที่นั่งนักเรียน			
เปลี่ยนแปลงเสมอ	14.29	29.41	26.42
เปลี่ยนแปลงภาคเรียนละครั้ง เพราะ			
เคลื่อนย้ายลำบาก เกิดเสียงดัง	22.22	41.18	42.30
ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะสอนเวียน			
ทุกชั่วโมง	44.44	29.41	30.77
จำนวนนักเรียนที่ควรมีในแต่ละห้องเรียน			
20-30 คน	22.22	23.53	61.54
30-40 คน	71.43	70.59	23.08
40-50 คน	-	5.88	15.38
การจัดและใช้ห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอน			
ใช้ห้องจัดการเรียนการสอนตลอดวัน	57.14	58.82	80.77
จัดมุมประสบการณ์ และ เปลี่ยนแปลงเสมอ	100	100	100
จัดกิจกรรมให้นักเรียนใช้พื้นที่ทั่วทั้งห้อง	100	88.24	69.23
จัดมุมหนังสือ และที่นั่งอ่าน	85.71	64.71	42.31
ทั่วทุกบริเวณห้องควรจัดแสดงความรู้แก่เด็ก	71.43	88.24	54.00

ตารางที่ 31 แสดงว่า ในการจัดมุมประสบการณ์ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 71.43, 58.82, 80.77 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จะเป็นผู้จัดการจัดและเปลี่ยนแปลง ที่นั่งนักเรียน ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนทุกขนาดจะเปลี่ยนแปลงภาคเรียนละครั้ง เพราะเคลื่อนย้ายโต๊ะ เก้าอี้ลำบากและเกิดเสียงดัง คิดเป็นร้อยละ 22.22, 41.18 และ 42.30 ตามลำดับ ส่วนครูที่ตอบว่า ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะสอนทุกชั่วโมง ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.44 เป็นครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ร้อยละ 71.43 และ 70.59 ตามลำดับ เห็นว่า ควรมีประมาณ 30 - 40 คน ส่วนครู โรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 61.54 เห็นว่า ควรมีจำนวนนักเรียนระหว่าง 20 - 30 คน

ตารางที่ 32 ร้อยละของข้อมูลจากการสังเกตการใช้ห้องเรียนของผู้วิจัย

รายการที่สังเกต	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
โต๊ะ-เก้าอี้นักเรียน			
เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	92.86	68.82	100
มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	7.14	1.47	-
ขนาดโต๊ะ-เก้าอี้พอเหมาะกับวัยของนักเรียน	14.26	4.41	14.42
การจัดห้องเรียน			
จัดมุมประสบการณ์	78.57	92.65	100
จัดป้ายนิเทศ	89.26	76.47	97.12
ที่ใช้และเก็บสื่อการเรียนการสอน	39.26	63.24	57.69
ใช้ฝาผนัง ตกแต่งให้ความรู้	100	98.53	98.08
จัดมุมหนังสือ	60.71	60.29	70.19
จัดที่วางผลงาน	69.86	58.82	95.15
จัดมุมสบาย (พักผ่อน)	-	4.41	14.42
วิธีการจัดห้องเรียน			
จัดอย่างมีระบบ เป็นสัดส่วน	75.00	82.35	66.35
จัดคละกันขึ้นอยู่กับความสวยงาม	25.00	17.65	33.65
การใช้ที่วางข้างกระดานดำ			
ใช้จัดมุมประสบการณ์	75.00	89.71	100
ติดข่าว และวันสำคัญ	42.86	76.47	44.23
ตกแต่งให้สวยงาม	21.43	21.43	97.12
ปล่อยว่างไว้	-	-	-

ตารางที่ 32 (ต่อ)

รายการที่สังเกต	ขนาดโรงเรียน		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก
สภาพห้องเรียน	-	-	-
ปลอดภัย เป็นระเบียบ	92.86	85.29	92.31
แออัด มีพื้นที่ห้องเหลือน้อย	7.14	14.71	7.69

ตารางที่ 32 แสดงว่า จำนวนโต๊ะเก้าอี้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนในโรงเรียนทุกขนาดคือร้อยละ 92.86, 68.82 และ 100 ตามลำดับ แต่ขนาดโต๊ะและเก้าอี้พอเหมาะกับวัยเพียงร้อยละ 14.26, 4.41 และ 14.42

การจัดห้องเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ใช้ฝ่าผนังคกแต่งให้ความรู้ ร้อยละ 100 รองลงมาเป็นการจัดป้ายนิเทศ ร้อยละ 89.26 ในโรงเรียนขนาดกลาง ใช้ฝ่าผนังคกแต่งให้ความรู้ร้อยละ 98.53 รองลงมาคือ จัดมุมประสบการณ์ร้อยละ 92.65 และในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการจัดมุมประสบการณ์มากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาคือ การใช้ฝ่าผนังคกแต่งให้ความรู้ ร้อยละ 98.08

วิธีการจัดห้องเรียนนั้น โรงเรียนทุกขนาดจัดอย่างมีระบบเป็นสัดส่วน ร้อยละ 75,00 82.35, 66.35 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ

การใช้ที่ว่างข้างกระดานดำ โรงเรียนทุกขนาดได้จัดเป็นมุมประสบการณ์ ร้อยละ 75.00, 89.71 และ 100 ตามลำดับ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ส่วนใช้ติดข่าวและวันสำคัญนั้น โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางใช้เป็นอันดับ รองลงมาคือร้อยละ 42.86 และ 78.47 ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กนั้นคกแต่งให้สวยงามเป็นอันดับ รองลงมา คือ ร้อยละ 97.12

สภาพห้องเรียนในโรงเรียนทุกขนาด มีความปลอดภัยและเป็นระเบียบดี ร้อยละ 92.86, 85.29 และ 92.31 ตามลำดับโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก